

DE RODE BARET

HETTY LALLEMAN

De RODE
BARET

Ĵ/ark media

De rode baret
Hetty Lalleman-de Winkel

ISBN 978-90-3380-454-0
ISBN e-book 978-90-3380-450-2
NUR 342

Ontwerp omslag: Studio Jan de Boer
Omslagillustratie: Arcangel Images
Opmaak binnenwerk: Andries Mol, Studio Mol

©2024 Ark Media, een onderdeel van Jongbloed Christelijke
Media - Leeuwarden

Alle rechten voorbehouden
jongbloedmedia.nl

1

‘Help, ik ben met pensioen! Of moet het zijn: hoera, ik ben met pensioen?’

Dorothy kijkt naar haar gezicht in de spiegel. Ze schudt haar bruine krullen naar achteren. Grijs haren heeft ze niet, ze verft ze al jaren.

‘Veel rimpels heb ik ook nog niet,’ mompelt ze, ‘dus echt oud zie ik er nog niet uit. Geen verschil te zien met gisteren.’

Ze moet lachen om haar eigen gedachte.

Natuurlijk is er uiterlijk niets veranderd in vergelijking met gisteren. Maar haar leven ziet er wel totaal anders uit, nu.

Veertig jaar lang pubers voor je neus, die je interesse voor het vak geschiedenis hebt moeten zien bij te brengen. Veertig jaar lang elke werkdag vroeg opstaan om vanuit Surrey de trein te halen naar Londen. Veertig jaar lang je week zo indelen dat je ook nog aan boodschappen doen, eten koken en het schoonmaken van je huis toekwam.

Vanaf vandaag heeft ze alle vrijheid om te doen en te laten wat ze wil. Dat perspectief heeft haar toegelachen op late avonden vol nakijkwerk, maar nu?

Dorothy zucht. Er zou nu toch juist een last van haar af moeten vallen?

‘Ouwe topper’, moppert ze op haar spiegelbeeld. ‘Lach eens tegen jezelf, je kunt nu de hele dag theedrinken en al die boeken lezen die nog op je stapel liggen.’

De telefoon gaat. Dorothy schrikt ervan, zo diep is ze in gedachten.

Haar moeders nummer, ziet ze. Na een flinke zucht neemt ze op.

‘Hoe is het met je en hoe was je afscheid?’

Aardig van haar dat ze daarvoor belt, denkt Dorothy. ‘Gaat wel goed met mij. Het afscheid was mooi, ik kreeg een prachtige bos bloemen en een paar cadeaubonnen.’

‘O, nou, dat is fijn. Ik dacht zo: je hebt nu de tijd, kun je komen?’

‘Nu? Mam, ik ben net wakker, kan het niet wachten? Ik kom wel even theedrinken vanmiddag. Dag dag!’

Dorothy zucht opnieuw. Ze was er al bang voor. Met pensioen en elke dag bij haar moeder moeten komen opdraven. Daar begint ze dus niet aan. Maar hoe maak je dat je moeder duidelijk? Ma is een vrouw die weet wat ze wil ... Of doet ze haar moeder nu tekort?

Ze heeft het gevoel nooit genoeg te doen, vaker langs te moeten komen, liever voor haar te moeten zijn.

Sinds haar vader een paar maanden geleden is overleden, is het aantal keren dat haar moeder een beroep op haar doet alleen maar groter geworden.

‘Ik ben toch zo alleen, ik mis hem zo, hij was zo’n goede man.’ Elke keer is dat het refrein. En als het nou waar was, maar het huwelijk van haar ouders was bepaald niet perfect. Dorothy geneerde zich er soms voor zoals ma haar vader kon afkatten in gezelschap.

Tegen haar zei ma vaak dat ze aan pa zo weinig steun had. ‘Hij wil niks’, was het dan. ‘Hij zit maar in zijn stoel en hij leest of kijkt tv. Hij praat zo weinig, alles moet van mijn kant komen.’

Maar mam, dacht Dorothy dan, je laat hem ook nooit uitpraten als hij eens wel wat zegt. Je zit er constant bovenop, jij bepaalt wat jullie gaan doen, wat jullie eten, bij wie jullie op bezoek gaan.

Maar dat heeft ze nooit gezegd. Ze had toch altijd ongelijk, volgens haar moeder.

Dorothy zucht. Moeilijk hoe ze nu verder moet met een moeder die zo dominant is en steeds meer op haar leunt.

Als zij een verzoek deed, leek een weigering bijna onmogelijk. 'Ik ben op zolder bezig, met alle spullen van pa. Ik kom er alleen niet doorheen. Je komt me wel helpen vandaag, toch? Je hebt nu toch niets anders omhanden.'

'Kom op, Luna, ga je mee?' Van een lekkere wandeling met haar trouwe spaniël knapt ze vast op. Wat is Luna toch een heerlijk beest; altijd enthousiast als ze thuiskomt, altijd in voor een spelletje touwtrekken of gewoon lekker bij haar op schoot liggen.

'Voor jou is het alleen maar geweldig dat ik nu hele dagen thuis ben. Al zul je je vriendjes van de hondenoppas wel missen.'

Luna kijkt haar aan alsof ze er alles van begrijpt. Het woordje 'mee' werkt voor haar altijd weer magisch. Kijk nou hoe ze daar staat: kop schuin, zwiepend met haar staart, elke beweging van Dorothy aandachtig volgend.

'Goed zo, meissie. We gaan zo!'

Eerst nog het gebruikelijke ritueel. Koffiezetapparaat uit, achterdeur op slot, voor alle zekerheid nog een keer de keuken inspecteren, ramen dicht, voordeur op slot.

Luna staat intussen ongeduldig te blaffen.

'Ja, we gaan zo, even wachten', zegt Dorothy gespannen. Eindelijk, de voordeur kan op slot.

Al gauw lopen ze de straat uit. Bij de hoek keert Dorothy zich om. Heb ik die deur nou wel echt op slot gedaan? Toch maar even terug om te controleren. Hopelijk ziet niemand me, ze zullen wel denken ...

Dat beest krijgt vast een punthoofd van me, denkt Dorothy. In gedachten ziet ze Luna voor zich met haar flaporen omhoog, in de vorm van een puntmuts. Ze schiet in de lach.

Een vrouw die aan de overkant van de straat loopt, kijkt haar vreemd aan.

Een punthoofd, mompelt Dorothy, dat krijg ik eigenlijk ook van mezelf. En altijd is het erger wanneer ik ma aan de telefoon heb gehad. Zij is trouwens de laatste tegen wie ik ooit zal vertellen waarvan ik al zo lang last heb. En als ik haar zou vertellen wat me al zo lang dwarszit, zou ze helemaal ... Nee, dat doen we dus maar niet.

Die middag begroet Dorothy ma met een voorzichtige kus op haar wang. Ma houdt niet van knuffels.

Goed dat de hond er is, voor de nodige knuffels, denkt Dorothy wrang.

Ma zet, zonder haar te vragen wat ze wil drinken, een kopje thee voor haar neer en zegt: 'Ik hoef nu tenminste niet meer bang te zijn dat je geen tijd voor me hebt.'

'Maar mam, ik heb genoeg te doen, hoor. Er is zoveel blijven liggen. Ik had een drukke baan, hoor!'

'Jaja, maar toch ... Zeker nu er nog zoveel moet worden opgeruimd is het fijn dat je met pensioen bent.'

'Waarom hebt u eigenlijk zo'n haast met opruimen?'

'Tja, zo zit ik nu eenmaal in elkaar. Dat weet je. Wat mij betreft had er al jarenlang van alles opgeruimd kunnen worden. Het was je vader die nooit iets wilde weggoaien. Ik heb trouwens zonder hem erover te vertellen wel dingen weggedaan, hoor.'

Dorothy zucht. In gedachten schudt ze haar hoofd. Waarom is ma altijd zo kritisch op haar vader?

Er staat één foto op het dressoir: de verlovingfoto. Wat zagen ze er daar gelukkig uit, zo vol verwachting van wat de toekomst zou brengen. Maar waarom er geen trouwfoto staat? Ze is er nooit achter gekomen en vraagt er ook maar niet naar.

Dorothy zou eigenlijk van alles willen vragen: wat er veranderd was, wanneer, waardoor, maar ze zwijgt. Zoals meestal.

In stilte drinken ze hun thee.

Nadat ma haar kopje op tafel heeft gezet, vraagt Dorothy: 'Mam, waarmee wilde u beginnen?'

'Met de fotoalbums', antwoordt ma. 'Papa verzamelde werkelijk alles, zoals je weet. Wat moet ik met al die albums vol stations, kerkjes, treinen, en vogels?'

'Maar hij heeft er zo enorm zijn best op gedaan. U kunt ze toch niet zomaar wegdoen? Misschien zijn er wel andere verzamelaars die er interesse voor hebben.'

'Hoe wilde je dat dan doen?' klinkt het kritisch. 'Hoe kom je daarachter? Volgens mij brengt het financieel niets op, hoor. Trouwens, ik hoef er helemaal geen geld voor te hebben.'

'Ik kan toch een oproep doen op internet? Echt, mam, u kunt die albums niet in de vuilnisbak gooien. Zonde van al het werk. Mag ik ze anders eerst eens meenemen?'

'Best, als je dat graag wilt. Ik dacht anders dat papa ze jou al vaak heeft laten zien?'

'Nou, vaak ...' zegt Dorothy. 'Dát oude album daar heb ik bijvoorbeeld nog nooit gezien.'

'O, dat ... nee, dat is van voor ons trouwen en een paar jaar daarna. Dat kan sowieso wel weg.'

'Juist niet, mam, dat is geschiedenis. Dat is mijn vak toch, daar ligt nu juist mijn interesse!'

Heeft ma dat na al die jaren nu nog niet begrepen? 'Ik neem eerst de oudste albums mee, de recentere ken ik beter, maar die wil ik zelf houden, denk ik. Maar nu ga ik er eerst vandoor. Etenstijd voor Luna!'

Terwijl ze 's avonds de keuken opruimt, bedenkt Dorothy dat Ellen misschien wel raad weet. Ze pakt gelijk de telefoon.

'Hallo meid, hoe is het met jou, al gewend aan je staat van pensioen?' vraagt Ellen op haar gebruikelijke, directe manier. 'Ik plaag je maar, hoor', voegt ze eraan toe. 'Vertel eens, hoe was je eerste dag? Beetje leeg?'

Dorothy begint nerveus te lachen. ‘Mijn moeder wist me meteen te vinden.’

‘Ai, dat wordt dus uitkijken geblazen’, waarschuwt Ellen. ‘Denk erom, duidelijk aangeven wat jij wilt. Dat heb ik je al vaker gezegd.’

‘Jij hebt gemakkelijk praten. Jij bent zo resoluut en direct.’

‘Tja, ik ben en blijf Nederlands, hè? Rechtdoorzee.’

‘Maar dat waardeer ik juist, hoor. Wij Engelsen zijn altijd zo gereserveerd.’

‘Hm, ja, maar ik flap er altijd alles uit, tot mijn eigen schande soms. Maar Dorothy, jij kunt toch ook resoluut zijn? Anders had je het nooit zo lang volgehouden bij al die pubers.’

‘Ik weet het, Ellen, maar bij je moeder blijf je altijd kind. Zeker bij de mijne.’

‘Ze is niet gemakkelijk, dat moet ik toegeven. Is ze altijd zo geweest? Nou ja, dat weet jij natuurlijk niet.’

‘Haar moeder was heel lief’, zegt Dorothy. ‘En als je foto’s van mijn moeder van vroeger ziet, was ze best happy.’

‘Je weet ook niet altijd wat mensen hebben meegemaakt, hè?’ merkt Ellen op. ‘Misschien heeft ze in de oorlog veel meegemaakt en heeft dat haar veranderd? Ik maak in mijn werk elke dag mee hoeveel invloed het verleden heeft op het heden.’

‘Dus je vindt eigenlijk dat ik niet moet zeuren? Maar weet je, Ellen, jij bent de enige tegen wie ik dit soort dingen zeg. Tegenover anderen laat ik me nooit negatief uit over mijn moeder.’

‘Ik vind het prima’, zegt Ellen. ‘Je moet hierover ook met iemand praten, anders blijft het veel te veel hangen in je gedachten. Zullen we je moeder een dagje mee uit nemen, gewoon voor de gezelligheid? Dan komt zij er ook eens uit en als ik erbij ben, houdt ze zich wel in.’

‘Wat een goed idee. Daar ben ik wel voor in. Waar wilde je met haar naartoe?’

‘Ik dacht naar iets van de National Trust. Het huis van

Churchill misschien? Maar daar is ze natuurlijk allang geweest?’

‘Nee’, zegt Dorothy. ‘Ik natuurlijk wel, met mijn leerlingen, maar zij wilde er nooit iets van weten. Het deed haar te veel aan de oorlog denken.’

‘Zie je, dus toch iets met de oorlog. We beginnen gewoon met de tuin, die is fantastisch mooi, en dan vragen we haar ter plekke of ze het huis ook wil bekijken.’

‘Goed zo, meissie’, zegt Dorothy.

‘Jij altijd met je “goed zo, meissie”! Ik ben de hond niet!’

‘Sorry,’ grinnikt Dorothy, ‘gewoonte. Ik zei het ook als een leerlinge iets goed had gedaan. Ter aanmoediging, weet je ...’

‘Bedenk maar iets anders, nu je niet meer op een meisjesschool lesgeeft!’

“Goed zo, jongen” dan? Is dat beter?’ vraagt Dorothy. ‘Je bent een beste, Ellen, laten we het daarbij maar laten. Ik vind het geweldig van je dat je een hele dag met mijn moeder op stap wilt. Ik ga haar meteen bellen.’

2

Het heeft Dorothy aardig wat overredingskracht gekost om ma een keer mee te krijgen naar Chartwell.

‘Churchills buitenhuis? Ik denk er niet over! Bij Churchill denk ik altijd aan de oorlog. Nee, kind, verzin maar iets anders!’

‘Toe mam,’ had ze gezegd, ‘Ellen gaat ook mee en zij vindt het zo bijzonder om daar nu eens met een Engelse heen te gaan die zich Churchill nog herinnert. Haar eigen moeder heeft wel wat over hem verteld, maar dat is toch anders.’

Ma had gezucht: ‘Nou ja, vooruit dan maar. Ik weet niet of ik het huis zelf wel in ga, maar ik heb gehoord dat de tuinen erg mooi zijn.’

Hoera! had Dorothy in gedachten gejuicht. Bijna had ze erachteraan gezegd: ‘Goed zo, meissie!’

Die dag is het mooi weer: niet te heet en niet te koud, niet te zonnig en niet te winderig. Dorothy brengt eerst Luna naar de oppas, dan haalt ze Ellen op met de auto. Die ziet er zoals altijd fleurig uit. Ze draagt een tomaatrode lange broek en een kobaltkleurig kort jasje, en sportieve witte schoenen. In haar halflange haar heeft ze een haarband in de rode tint van haar broek. Ellen heeft altijd iets uitbundigs, Dorothy heeft haar nog nooit topperig of humeurig meegemaakt.

Als Ellen is ingestapt, merkt Dorothy grinnikend op: ‘Ik kan

me zo voorstellen dat je cliënten al meteen opknappen als ze jou zien, of draag je vooral grijs in je werk?’

Ellen lacht. ‘Nee, ik houd van kleuren, ook als ik werk.’

‘Ik zie er maar saai uit in vergelijking met jou’, merkt Dorothy op.

‘Ben je niet tevreden met je uiterlijk? Nu je geen docente meer bent, kun je je misschien wel anders gaan kleden. Dan begin je gewoon aan een tweede jeugd.’

Dorothy schiet in de lach. ‘Het past bij mij om donkere tinten te dragen, en bij jou om veelkleurig te zijn.’

Ze draait de auto de straat in waar ma woont. Die staat al klaar voor het hek.

‘Mooi op tijd’, zegt ze zodra Dorothy de auto uit stapt. ‘Ik dacht al: ze zal toch niet te laat komen? Je weet dat ik een hekel heb aan wachten.’

Ja mam, zegt Dorothy in gedachten. Ze zucht. Leuk begin van de dag ...

Ellen springt uit de auto.

‘Dag mevrouw James’, zegt ze opgewekt. ‘Komt u bij mij achterin zitten? Dan kunnen we weer eens bijpraten. Ik heb u zo lang niet gezien!’

Asjemenou, denkt Dorothy, hoezo enthousiast? Tot haar verbazing doet ma meteen wat Ellen voorstelt.

En warempel, al voordat ze wegrijdt, zijn ma en Ellen gezellig met elkaar in gesprek.

Hoe doet ze dat toch, denkt Dorothy. Ma is altijd gereserveerd naar anderen toe. Zo direct als haar commentaar naar haar toe is, zo beleefd is ze naar anderen. Ellen lijkt wel het beste uit haar naar boven te halen.

Maar die is dan ook psychologe, denkt Dorothy. Of komt het doordat ze Nederlandse is?

In elk geval is de autorit niet ongezellig.

‘Wilt u alleen de tuinen in of ook het huis?’ vraagt de vrijwilligster bij de ingang. ‘Voor het huis is het beter als u een tijd afspreekt. Anders lopen er te veel mensen tegelijk rond.’

‘Wil jij het huis zien?’ vraagt ma aan Ellen. ‘Ik niet, hoor. En jij kent alles daar toch al, Dorothy?’

Dorothy kijkt Ellen even aan en zegt dan: ‘Het lijkt mij interessant om het huis eens te bekijken door de ogen van een Nederlandse. Tenslotte heeft Churchill een grote rol gespeeld bij de bevrijding van Europa.’ Sprak de lerares, denkt ze er achteraan.

‘We zien wel’, zegt Ellen, de eeuwige optimist. ‘Geeft u mij maar een arm, dan lopen we eerst door een deel van de tuinen.’

‘O, maar dit is prachtig’, roept ma bij de eerste bocht op het pad. ‘Wat een uitzicht, kijk toch eens!’

Ellen geeft Dorothy een knipoog en zegt: ‘Daar werd Churchill ook verliefd op. Daarom kocht hij het huis, eigenlijk boven zijn budget. Kijk, hier zat hij vaak te schilderen.’

‘Dat die man daar nog aan toekwam’, zegt ma.

‘Hij sliep weinig’, weet Dorothy te vertellen. ‘U kunt zijn schilderijen trouwens in die schuur verderop bekijken, ma.’

Langzaam lopen ze door de tuinen, die op verschillende hoogten liggen.

Ma kijkt haar ogen uit. ‘Die kleuren! Dat uitzicht! O, daar staat gelukkig een bank. Ik wil er even bij gaan zitten, hoor. Ellen, wat vind jij ervan? Is het niet prachtig?’

‘Ja, ik ben hier vaker geweest, meestal in de zomer, maar in alle jaargetijden is het mooi. Weet u wat, ik zet u even met uw dochter op de foto. Zo, dat wordt een mooi plaatje.’

‘Dat je me hier nou niet eerder mee naartoe hebt genomen!’ zegt ma.

Nou moe! denkt Dorothy, en ze wilde nooit! Maar ze zegt niets, zoals altijd.

Ellen praat er gauw overheen: ‘Uw dochter heeft nu lekker de tijd voor zulke uitstapjes. Moet u eens vaker doen!’

O, help, denkt Dorothy, wil ik dit wel, nog meer tijd met mijn moeder doorbrengen? Ellen kan het leuk brengen, maar ...

Ze zucht. Ma kijkt haar aan. 'Wat is er?'

'Niets, mam.' Dorothy forceert een glimlach. 'Het is hier fijn.'

Ik moet hier iets mee, denkt ze. Hoe eerlijk ben ik als ik in alles met mijn moeder meepraat en zo weinig mezelf ben in haar buurt? Ellen is geen familie, zou dat de reden zijn dat het contact met ma haar zo veel gemakkelijker afgaat?

'Kom', zegt Ellen. 'Kunt u weer, mevrouw James? De vijver daar beneden lijkt me wat ver, dan moeten we terug zo klimmen.'

Tot Dorothy's verbazing zegt ma: 'Nee hoor, die wil ik ook zien!'

Ellen geeft haar een knipoog.

'O, kijk nou eens', roept ma. 'Dat beeldhouwwerk daar! Typisch Churchill met die sigaar. En zijn vrouw ernaast, wat was dat toch een knappe vrouw om te zien. Wat knap om mensen zo levensecht af te beelden. Die beeldhouwer moet wel heel goed studie van hen hebben gemaakt.'

'Dat wordt dus weer een foto, mevrouw James,' zegt Ellen vrolijk, 'met Churchill en zijn vrouw.'

Hoe kan het nou dat Ellen een kant van ma naar boven haalt die zij nooit lijkt te bereiken, denkt Dorothy. Ben ik zo'n slechte dochter voor haar geweest?

'Wat denkt u, mevrouw James, eerst maar lunchen?' vraagt Ellen.

'Goed idee', zegt ma.

Ze heeft het best naar haar zin. Zelfs zo, dat ze na het eten zegt: 'Ik wil het huis nu ook wel bekijken.'

'Weet u het zeker, mam?' vraagt Dorothy. 'Het hoeft niet, hoor.'

'Jaja,' zegt ma, 'dat weet ik. Maar met Ellen erbij lijkt het me toch wel aardig om te horen wat zij van Churchill vindt.'